

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÁNFYI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évről-évre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
 A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előleges bekielődése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:
 Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Rendkívüli előfizetési felhívás.

Az országgyűlés határnapja közeledte alkalmából a jelen hó kezdetével rendkívüli előfizetést nyitunk.

Az előfizetési feltételek:

jun.—aug. 3 óra 3 forint.

jun.—sept. 4 óra 4 „

jun.—dec. 7 óra 7 „

havonként . . . 1 „

Az előfizetési pénzek kiadóknál Stein János középútcái könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Kolozsvár, máj. 30.

(D) Utóbbi cikkeinkben arra törekedtünk, hogy a szász és román álláspontok közti nevezetesen különbséget kimutassuk, és így a leendő erdélyi országgyűlésen a magyar elem beavatkozása nélkül is bekövetkezendő élénk elvívák valószínű, sőt bizonyosszerűségét követeztessük.

Észrevételeink közben egy állítást tevünk, mely egy új, oly eszme körébe vág, a mi a királyi előterjesztvényben is érdekelve van; a miért szükségesnek látjuk ezen kérdést is egy kissé taglálni.

Azt mondtuk, hogy a mostani id. országgyűlési szabályzat oly jogban részesíti a román nemzetiséget, a minővel a nemzetiségnek mindig elismert szász nemzet sem birt soha. És ez a nyelvnek az országgyűlési tanácskozásban tetszés szerinti használata.

Miután a magyar alkotmány már eredetileg elismerte a nemzetiségek teljes jogát a helyhatóságokban és a cardinális hivataloknál, valamint az ország minden közméltóságainál és érdekeinél a nemzetiségekre való tekinteteket érvényben hagyta; a szász nemzet is Erdély területén azon joggal birt, hogy saját nyelvén perelhetett, s vitte megyei és községi közigazgatását, az ország sarkalatos hivatalainak kizárásánál hitelezetere s nemzetiségére (birtokának területi jogainál fogva) tekintettel kellett lenni; sőt idővel a szász elem oly factora lett az erdélyi nemzetiségeknek, hogy a nemzetközi uniónak végig egyik tényezője volt; e szerint tehát a szászok nemzetisége el volt annyira ismervé, hogy ezt a románok ma is folyvást hánytorgatják: — mindamellett a nemzetiségi jog fogalmával soha sem téveszték össze a magyar királyi állam jogfogalmát; az országgyűlési tanácskozások Erdélyben mindig kizárólag magyar nyelven folytak, soha Erdély gyűlésterméiben egy német szónoklat nem hangzott el, a hivatalos kezelés az állam közegeken át mindig magyar volt, Erdély önálló korában az ország törvényei magyar nyelven hoztak; később a magyar királysággal való összefüggésünk alatt a latin nyelv ön alkalmazva a törvények és fel-és leiratok fogalmazásánál, minthogy német házból lett uralkodóink a magyar nyelvet nem értették, míg végre királyaink is kezdték megtanulni királyságunk nyelvét, s köztük mostan első királyunk éppen minden sajátágaival szépen beszéli anyanyelvünk, melynek államnyelvi érvénye 1847-ben törvényesen is visszaállítottott.

Igy cserélkezett itt a magyar és latin nyelv, mint államnyelv egymással, s miután a magyar nyelv oly teljes kifejlődésre jutott, hogy belterjedt már minden szakra kiterjedő nagy irodalmat képvisel, s a parlamentaris és publicistikai irodalmi küzdelmek legviharosabb korszakát dicsőséggel állta ki: kérdést sem szenvedhet többé, hogy e nyelv az államnyelvi kelleket éppen annyira bírja,

mint a latin, s a magyar államnak más nyelvre illetékes nyelve többé nem lehet.

De midőn a magyar nyelv évszázadokon át tartott országos funciója mellett a szász nemzeti jog mindig fentartható magát, s a szász nemzet, mint politikai tényező létezhetett a nélkül, hogy valaha saját roppant kiterjedésű és művelt nyelvére nézve a magyar nyelv országos hatáskörét, a szász nemzet praecjudiciosusnak érezte, s nemzetiségi jogait e részben esorbitva látta volna: ugyan a többi újabb kifejlett nemzetiségek fejlődésének is állhatja-e útját azon nyelv, mely a szász nemzetiségnek soha sem ártott, s a mely mellett a német nyelv az ily ajku helyhatóságokban s városközségekben bizvást virágozhatott, s a pörlekedésnél és okmányok érvényénél teljes jogosultsággal bírhatott mind végig?

Nagyon jó volna, ha a nemzetiségek e részben felgerjesztett feltékenységének valamely közvetítő eszme által útját lehetne állítani; mert részünkről azt hiszünk, hogy országos tanácskozásoknál még a latin nyelv visszaállítása is, ha lehetetlen nem volna, gyakorlatibb lenne, mint a vegyes nyelveken folyó tanácskozás.

Reméljük, hogy ezen állításunk igazolva leend a legközelebbi országgyűlésen. Mi bátrak vagyunk állítani, hogy nem lesz öt székelyföldi képviselő, a ki a román szónoklatokból csak valamit is értsen, s az összes képviselők közt többen lesznek, a kik a szász követek szászra hajló német kiejtését után meg nem fogják érteni a csak könyvből, s csak szakzszerűleg ismert német nyelvet.

Egy országterület tanácskozási s felsőbb kormányzati nyelve csak egy lehet, le azon rétegekig, hol már a tömeg nemzeti élete kezdetét veszi, t. i. a megyékig s községekig.

Mi a nemzetiségi jogok közé sorozzuk azt, hogy a helyhatóságokkal és községekkel a legfelsőbb kormány, valamint annak helyhatósági közegei a nép ismért és nemzeti nyelvén érintkezzenek, s tegyék intézkedéseiket minden ajku nép előtt érthetővé.

Ide sorozzuk, hogy a törvények s rendszabályok minden bennlakó jelentékenyebb nemzetiség részére saját nyelvökön hiteles alakban kiadassanak.

Ide sorozzuk, hogy a községek s megyékben a tanácskozások s jegyzőkönyvek az ott birtoklók nyelvén vitessenek, s az ott kelt okmányok minden illetékes nemzetiség nyelvén szerkesztve a legfőbb tribunalok előtt is érvényben bírjanak az igazság kiszolgáltatásánál, s hogy minden forum összealkotásánál tekintet legyen a külön nemzeti nyelvek ezen tagadhatlan jogára.

Azonban a törvényhozás és a közigazgatás legmagasabb regioiban, hol több külön ajku egyén érintkezik, egy közvetítő, egy országos nyelv szükséges, különben a tanácskozás nem mehet.

Az angol, orosz s német óriás nemzetiségek nem érzik kockázatva nemzeti érdekeiket az európai államesaládban azért, hogy a francia a diplomatikus nyelv.

A mi Európa nagyban, azaz egyes vegyes népekből álló ország kicsinyben, s valamint egy európai congressuson meg nem értenék soha egymást a jelenlévők vegyes nyelven, úgy egy kisebb ország vegyes népei, habár a legőszintebben akarnák is, minden benszülött nyelvét annyira el nem tanulhatják, hogy a sebes szónoklatokat megérteni, s így kellő következetességgel, s jó elemzésekkel vitakozni képesek legyenek. Könnyebb mindenkinek egy országos nyelvet, mint hármát, négyet, tízet megtanulni.

Mire való is ez.

Im Erdélyben élő példa van arra, hogy létezett a szász nemzetiség a nélkül, hogy nyelvének országos érvényt követelt volna valaha, habár faji nyelve széles körű, kifejlettebb s hatatalmas volt mint a magyar.

A nemzeti fanatizmus mostani korszakában jól tudjuk mennyre visszatetszők lehetnek okoskodásaink, de a tapasztalat fog meggyőzni mindenkit, hogy a törvényhozás teréni tanácskozások vegyes nyelvi folytatása nehezen vezethet a kölcsönös megértésre, s hogy az egyes nemzetiségekre nézve mit sem árt az, akár melyik nyelven érthetnek egyet a tanácskozásban.

Ha pedig a jogosultság és lehetőség szempontját vesszük fel, megállítva azon főtételt, hogy egy országos nyelvnek kell lenni, mi lehet e részben Erdély sorsa? Vagy eljárt-e van egész történelmi alkotmányunk, és Erdély közvetlenül az osztrák császárságba kebelezzék: ekkor az államnyelve itt a német; vagy Erdély jogviszonya áll s ezen területet a leopoldi kötvéllet és pragmatica sanctio értelmében a magyar korona jogán birtokolja azon felséges dynastia, mely a szent István apostoli koronáját örökölte, s e mellett ura az osztrák eszászari tartományoknak; ekkor Erdélynek, mint a magyar korona tagjának államnyelve a magyar; vagy a pluralizmus ábrándjára építünk, s Erdélyt se Ausztriához, se a magyar királysághoz közvetlenül nem tartozik? — Ekkor az a kérdés: a magyar és székely közös nyelvet illeti-e az országos rang, mely néptaj az ország $\frac{2}{3}$ részét bírja, vagy a román, ki csak $\frac{1}{3}$ részt bír, de népszámban $\frac{1}{5}$ -öd részszel felül mulja a magyar faj?

Még nincs eldöntve az, hogy valamely államban fontosabb tényező volna a fejszám mint a birtok, vagyon, ipar, kereskedelem és értelmiség.

Im a létező törvények felbomlasztása mely óriás kérdéseket vet fel.

Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkárméltó társulat közgyűlése május 26-án

A társulat ez évi rendes közgyűlésén számos alapító, rendes és rendkívüli tag jelent meg, mások is voltak szép számmal mintegy jelenségtől azon érdekeltiségek, melylyel a n. közönség e jóra való intézetünk iránt viseltetik. Az elnöki székben rendes elnök gr. Mikó Imre ö nagyméltósága ült, jelen levén egyzersmind a társulat r. elnöke gr. Teleki Domokos ö mlga is. A közgyűlés tárgyai között első helyen állván az igazgatói jelentés, r. igazgató t. Kulisseki János ur következő előterjesztést tön az 1862-dik év eredményeiről.

Nagyon tisztelt közgyűlés! A közelebb elenyészett 1862-ik év társulatunk alapításának 19-ik, újra szervezésének pedig 13-ik éve volt; midőn ennek eredményeiről készült munkalatainkat a mélyen tisztelt közgyűlés elébe terjesztieni szerencsés vagyok, örömmel jelentem, hogy társulatunk nemcsak idős lett, de erősebb is.

Mint eddig, úgy most is szapora léptekkel haladunk a folytonos gyarapodás terén, s a hangya szorgalmat választván mintaképül, ha nem is rohamosan, de szilárd kitartással törekszünk emberbaráti céljaink valósítására, szem előtt tartva a jelszót, mely társulatunknak létet adott: a közhasznúságot, hogy így a tagok megelégedését, a biztosító közönség bizalmát és méltánylatát megőrizhessük, jövőre is kiérdemelhessük.

Hogy alapelveinkhez hiven működünk, ezt nem érdemlünk hozom fel mélyen tisztelt közgyűlés! hisz maga a kölcsönösseg elve tilt bennünket a nyereszkeletéstől, miután társulatunknál mindaz, mi a befizetett díjakból a tagok kártalanítására el nem kelt, vagy az alapítókéhoz nem esotatatik, tagjaink közös vagyonát képezi, ezek sajátá levén úgy az

alaptöke, mint a díjfölöslegek, egymásért válalván egyenkint és összesen kezességet; csak azért bátorodom a m. t. közgyűlés figyelmét e tárgyra felhívni, hogy a nemes részvét idegyűjtötte tagok meggyőződhetnek, hogyan teljesítők kötelességünket s miképpen szolgáltak az egyes kártvallott tagok s így az összes társulat érdekeit is.

Az évről évre tapasztalható nagyobb gyarapodás, mely tagjaink számának, s a biztosított tőkék növekedésében mutatkozik, megengedi, hogy, önhitség nélkül elmondhassuk, miként működésünk, az üdvös czélt tekintve, melyre közös erővel törekszünk, elegendő sikerrel lön jutalmazva.

Társulatunk szilárd állása s tagjaink folytonos szaporodása által oly kedvező arányhoz jutottak tőkénk a biztosított tömeggel szemben, (egy a tízennegyhez) minőt tudunkra más biztosító társulatoknál fel nem találhatni. E kedvező állást a kölcsönösseg áldáshozó eszméjének köszönjük, valamint annak, hogy mindenütt és mindenben ezt igyekvünk érvényesíteni. Ezért, mélyen tisztelt közgyűlés, emeljük, gyarapítsuk intézetünket, hogy továbbra is betölthesse ama helyet, melyet eddig oly szép sikerrel foglalt el hazánkban, mert támadjon bár hány részvényes társulat, a kölcsönösökre mindig szükség leend, mert ezek nemcsak mindig az első sorban fognak haladni, de egyzersmind ök képezik azon nélkülözhetetlen egyensúlyt, mely az üzérkedés lábrakaphatásának megállítására leghathatósabb eszköz; társulatunk e téren magy egyedül működik, s az eddigi eredmények eléggé bizonyítják, hogy becsülettel felelt meg hivatásának.

Most legyen szabad munkalataink részleteibe bocsátkoznom.

Az elenyészett 1862-ik év eredménye a jégkár biztosítási ügyletágban vegyesnek mutatkozott. Jó sikert nyújtott az I-ső szakasz (kalatásos gabona és tengeri biztosítók) ebből a rendes 6 éves tagok $28\frac{1}{2}\%$ -éket, a 3 évesek pedig 15% -ék osztalékok kaptak, miáltal e tagok idei biztosítási díjai tetemesen megapadtak. A II. szakaszban a szőlőkben esett károk megtérítése újra igénybe vette a tartalék-töket. A mint a számadások mutatják, a jégkár elleni biztosításban szövetkezve volt 1729 rendes és rendkívüli tag 928,662 ft 60 kr biztosított tőkével, 1443 ft 83 kr áthozattalal és 33,717 ft 49 kr díjbéttel. A jég által károsultak száma 106-ra rugott, tehát 178-al kevesebb mint az 1861-ik évben; ezek fedezésére fordított 23,520 ft 66 kr, és így 16,209 ftal kevesebb mint 1861-ben; a maradékösszeg 7539 ftal a díjak leszállítására, szabály szerinti osztalékokra vala alkalmazható. Ezen eredmény annál öröndetesebb, minthogy több éveken át folyton a tartaléktöke volt igénybe véve, s e mostoha állapotból eredetl azután az, hogy tetemes díjosztalékok által a tagok biztosítási díjait nem lehetett apasztani.

Tűzkár-mentesítési ügyletágunk a lefolyt év kezdetén érvényben maradt 5 millió áthozattal összege, az év végéig 20,572 tag által 12,197,565 ft 63 kr-ra szaporodott fel, s így e mennyiség az 1861-ik év összegét közel $2\frac{1}{4}$ millióval haladta meg, daczára annak, hogy együtt véve közel majd még egy ennyi biztosítandó töke, mint el nem fogadható vizsautasított. Ezen ügyletágat illető bevételek voltak: áthozattal 1861-ről 46,165 ft 92 kr, mihez hozzáadván az 1862-ki bevételeket 100,831 ft 95 krt, az egész összeg leend 146,997 ft 87 krt, mely summa a tavalyit 33,241 ftal multa fölül. De valamint e bevételek, úgy a tűzkáresetek is szaporodtak, még pedig 200-ról 320-ra, a melyek a díjtökekből 86,360 ft 68 kr fogyasztottak el, tehát 18,596 ft krral többet mint 1861-ben. E káresetek több mint fele része részint szándékos gyújtogatásból, részint ki nem puhatható okokból eredt; e körülmény óvatosságot tanácsol a biztosítóknak, s társulatunknak is szoros kötelességévé teszi a tűzkáresetek ily nagy mérvbeni szaporodását számba venni.

Letéti, vagy is takarékpénztári osztályunk segítségével társulatunk már is tetemes szolgálatokat tett a birtokos osztálynak kikölcsönözésnek útján s így egy kis hitelintézet helyét pótolta; tőkéje 1862-ben 29,892 ft 17 krról, 65,350 ft 88 kra nötte ki magát, melyből az év folytán 21,856 ft 65 kr visszafizettetvén a jelen évre 43,404 ft 23 kr hozzatott át.

Intézetünk költségét illetően a folytonos terjesztés mellett is sikerült a díjtökeik javára tetemes meggazdálkodást tenni, a midőn e célra a díjtökeknél alig 18%-os szűkséget kellett, mely összeg 20%-al kevesebb mint az 1861-ki költség volt és 12%-al áll alább mint azon mennyiség, mely a m. kormány által legnagyobb, tul nem haladható általánynak lön megállapítva.

Az eddig előadottak társulatunk emelkedését tanúsítják; lássuk már most azon alaperőt, melyre intézetünk támaszkodik, hogy megbíráshassuk mily erőt lenne képes kifejtetni.

A jégkár ellen biztosított tőke volt. 928,662 ft 60 kr.

A tűzkár ellen biztosított tőke volt. 12,197,565 ft 63 kr.

mindössze: 13,126,229 ft 63 kr.

Ebből az év végéig lejártak összegét. 7,238,425 ft 88 kr.

Lejtve, marad a jelen év elején érvényben. 5,887,802 ft 35 kr.

A biztosítás alatt maradt tőkével szemben levő fedezési ereje társulatunknak volt:

a jégmentesítési üzletben 33,717 ft 49 kr.

a tűzkár elleni 147,835 ft 56 kr.

Továbbá részvény alapítókét helyettesítő díj-pót kötelezettségben:

a jég-osztályban 90,825 ft — kr.

a tűz-osztályban 731,598 ft — kr.

együtt 822,423 ft — kr.

Összevéve: 1,003,976 ft 5 kr.

Mélyen tisztelt közgyűlés! A kimutatott összegek világosan tanúsítják, mily erőt lenne képes társulatunk rendkívüli esetekben is kifejtetni, valamint fényes bizonyítást tesznek arról is, mily szilárd biztosítékok nyújtottak a költségek társulat tagjai egymásnak. Az elősorolt számsorok mellett szólnak, hogy a biztosító társulatok ereje nem abban áll, mily szédítő sokasága milliókra rug a biztosított összeg tömege; de mekkora az ezzel szembe állítható fedezeti tőke, vagy is mily arányban áll ez utóbbi ama roppant összegekhez. Ha mi társulatunk fedezeti erejét szembe állítjuk azon összeggel, melyért kezeséget vállaltunk, oly fényes eredményt találunk minden részrehajlatlan bíráló, miszerint be fogja vallani, hogy hasonló kedvező arányt, 1, 14-höz, más társulatnál fel nem találhatni; minket pedig ennek szemlélete arra jogosít, miszerint valósulva lássuk azt, hogy társulatunk folytonos terjesztése mellett is minden 13—14 milliónyi biztosított tőkével szemben egy-egy millió fedezeti tőkét állított, s így tagjai számának gyarapodása csak az erő egy újabb forrása, míg a részvénytársulatok tőkéi, a biztosított összegek növekedése által mind jelentéktelenebb tényezővé válnak, s a fedezeti és biztosított tömeg közti arány nem válik kedvezőbbé. Azért tehát hazánk, társulatunk, egyes tagjaink érdeke azt kívánja, követeli, hogy teljes erővel, részrehajlatlan szilárd kitarással működjünk a költségtérítés elvének terjesztésén, társulatunk öregítésén,

mert csak szorosan összetartva, munkásságunkat napról napra fokozva, érindjük el azt, hogy e hazai közhasznú vállalatunkat az ég áldása, a haza elismerése koronázzandja meg.

Ezután a számadás- és pénztárvizsgáló biztosok következő jelentése olvastatott fel.

Tisztelt közgyűlés! E részbeni megbízatásunk folytatva van szerencsén a t. közgyűlésnek jelenteni, miként a tűz- és jégkármentő intézetnek mult 1862-ik évről készített számadásait gondosan átvizsgálván s azokat minden erre vonatkozó fő-és ellenőri könyvekkel egybevetvén, valamint az intézeti költségekről vezetett könyvekkel és jegyzetekkel, azokat pontosoknak és hibánélkülieknek találunk, valamint a társaságnak 1862-ik évről ájtott pénzkészletét is megszámlítva, azt a folyó évben történt kiadások leltése után a társulat pénztárában megtaláltuk. Kolozsvárt máj 23-án 1863. Keresztes Antal m. k., Bíró Lajos m. k., Ferenczi Mózes m. k.

A gyűlés további folyama alatt határozatba ment, hogy mindazon ügyek ellen, kik a náluk begyűlt díjösszegeket magáidejében utasításuk értelmében be nem küldenek, sőt ezt az igazgatóság sürgetése is elmulasztának, a törvényes utoni felhajtás módja alkalmazassék; továbbá határozatott gr. Teleki Domokos ő milga följeltesére, hogy a károsodások fővétele és utalványozására nézve a jelenben is az alapszabályok határozmányai szorosan megtartandók. Egyéb keblbi aprólékos kezelési kérdések elintézése az igazgató jogkörébe tartozónak ismertvén el, ellátásuk oda utasítottat, végül a választmányból kilepött 6 tag helyett megválasztottak gr. Eszterházy Kálmán, Tisza László, gr. Wass Albert, Szacsay Zsigmond és id. Földessi István urak, ugy id. Zagoni Szabó Mihály földész polgártársunk. A jelen volt tagok és résztvevők melegegedéssel oszlottak szét, örömmel látván e jótékony hatású intézet gyarapodását, meggyőződve a tett előterjesztésekből a kedvező eredményről. (Az üzlet állásról kimutatást jövő számunkban).

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Maros-Vásárhely, május 29.

Tegnap és ma tartaték meg s Marosvárnak ideigl. bizottmányi gyűlése, melyet az elnök a szokott mód szerint röviden megnyitva, felolvastatá az ideiglenes főkormányzónak, Felsőes Fejedelmünk parancsa nyomán kiadva, egy erdélyi f. év július 1-ső napján N.-Szebenben egybehívott országgyűléstől összehívó rendeletét. Ezután a törvényes alapok jelenlegi hiánya miatt most alkotott követelést, és azoknak teendői megszabott, már hirlapilag eléggé ismeretes §§-okat. Ezeknek elolvasása után B. S. ur szólt kérve azon véleményét fejezte ki, hogy ő, mint a ki az 1848-iki törvények keletkezését és azoknak érvényrejtését érte, követeket nem választat. Ezután gr. Toldalagi Mihály ur szólala fel s

több indokkal és hazánk törvényeivel támogatott indítványt teve, mely szerint ezen idl. bizottmányok nevezett gyűlés által téssek jegyzőkönyvileg óvás ezen országgyűlés n e talán hozandó végzése, mint nem törvényes alapon szűltek ellen. Egyszersmind e tárgyban egy felirat téssek újra is Felsőes Fejedelmünkhöz, mely fejezte ki a gyűlés azon véleményét, miszerint e gyűlés mind a felsőes trónra, mind szégyen hazánkra nézve egyedül üdvözönök, csupán csak szentesített törvényeink helyreállítását látja és hiszi, mi a jelenlegi keserű állapotok kibontakoztatna! Ezen indítvány általános pártolása után elfogadtatván enunciatott, az óvás jegyzőkönyvébe menve a felirat megkésztésére. N. S., B. K., gr. T. V., J. A. és gr. R. I. kinevezte. Ezután tárgyalásra tűzetett ki, a szőnyegen levő országgyűlésre küldendő követek választását végrehajtó k. ponti bizottmány megválasztása. Gr. T. M. kijelenti, hogy ő ebbe beleereszkedni nem kíván, és azt se mondja, hogy követet küld, azt se, hogy nem, hanem az elnök ur tegyen a neki a §§-ok által adott hatalmánál fogva k. ponti választmányt. Ezen véleménynyel ellenkezőleg gr. T. V. azon nézetét fejté ki, hogy amár ő egész életében a legitimitás elvét vallotta, és így a szentesített követek védője kívánt lenni, mindazonáltal miután a szigorú környülmények e gyűlésbeni részvételre kényszerítették, s ha már egyszer megtette, egyenes logicanál fogva bele kell, hogy ereszkedjék a választásba is; éppen azért is még, hogy a mit lehet, azon egyének választása által, kibékben bizik, mentesen meg törvényeink közül. Ezen nézet ellen és mellette többen nyilatkozáva, az elnök szavazására bocsátotta a tárgyat, minek eredménye az lett, hogy általános többséggel a gr. T. V. nézete elfogadtatott, a k. választmány megválasztása másnapra kitűzetett. Ezzel az első napi ülés bezeratott.

Ma 29-én délelőtti 10 óra után a jegyzőkönyv némi módosítással elfogadtatván, a központi választmány megalakítása fitkos szavazás útján egy nagy résznek a szavazástól elállása miatt, így alakult és lettek kp. választótagok: Antal Imre, Filep Antal, Józsa József, Iszlai Elek, Horváth Ferencz, Szántó, János, Barabási János, Bedő Sándor, Gergey István, gr. Toldalagi Victor, Ilyés István és Kormos Péter; jegyző pedig Sánta Károly. Ezután gr. Toldalagi Victor ur indítványozá, hogy ő cs. kir. apostoli Felsőesnek egy amnestiája folytán immár a volt politikai elítelt s e miatt e bizottmányból kizárt tagok vételenek a bizottmányba be, illetőleg azoknak bevetelét a h. főkirálybíró ur eszközölje, mire h. főkirálybíró ur felvilágosítást adva megígérte, hogy arra működend. Végre felolvastatott a tegnap kinevezett fiókbizottmány által megírt s kevés, de lényeges módosítással elfogadott felirata a bizottmányok 6 os. k. ap. Felsőeshez, melyben ujabbán és

ismét kérik a Felsőes mind a trón, mind pedig a haza érdekében boldogító és üdvözítő alkotmányos törvényeinknek visszaállítására, és a törvényes országgyűlés egybevására. Ezek után a h. főkirálybíró ur becsult mondván, az ideiglenes bizottmány eloszlott. Az eddigiek után ha következést tehetünk, küvetjei székünknek: Nagy Samu és gróf Redey István urak leendnek. r. l.

Bécs, május 28.

Belső-Szolnok képviselő bizottmánya. Főispáni helyettes mélt. Pataki Dániel ur délelőtti 10 órakor rövid beszéddel a gyűlést megnyitá. Beszédében felhívta a tagok figyelmét az ő Felsőes által július 1-jére Nagy-Szebenbe összehívott országgyűlésre, kitűzve egyszersmind a tanácskozás tárgyát, mely csak is az ideiglenes országgyűlési alapszabályzatok nyomán, a követválasztást intéző központi bizottmány megválasztása leend. Rendre, mérsékletre, józan és helyes politikára intett; végül kijelentvén, hogy ha netalán a központi bizottmány megválasztásától visszavonulnának, az utasítás értelmében kénytelen lesz ezt a tisztség útján kivezetetni.

A megnyitó beszéd után a bizottmányi tagok névszerint számbavettek s miután felé- nőt többen, csaknem mindnyájan jelen voltak, elnök a gyűlést megnyitottak nyilvánítja.

Jegyző olvassa a kormányzói leiratot, melyben az országgyűlés iránti rendelkezések foglaltnak, s melyben a megye a központi bizottmány megválasztására felszólítottak. Olvasztatik továbbá az országgyűlést összehívó kegyelmes királyi leirat; az országgyűlési alapszabályzatok és ügyrendtartás hirlapokból ismeretes levén, különben is minden helységbe hivatalosan megküldetvén, felolvasottak vétetik.

Gróf Teleki Domokos szót emel: Azon mű — ugymond — melyben hazánk tizenhárom év óta szerepel, legalább egyidőre most kibontakozáshoz közelit. A felolvasott kegyelmes királyi leirat Szebenbe országgyűlést hirdet. Célja, hogy több tényeket, melyek 13 év óta történtek, megtörvényesítsen; célja, hogy azon rendszert, mely ellen 13 év óta szüntelen küzdünk és panaszlunk, foganatosítsa.

Hogy ha válságos idők értünk 13 év óta, még válságosabb a jelen pillanat. De bár mily válságosok legyenek is az idők: ha az a fi reményemről lemondani nem tudok. (Eljén). Vizagztalásomat abból meritem, hogy ha eddigi óhajtatásunknak e haza nemzetiségi mindnyájan nem is felelték meg, az egyetértést most legalább a végső perzében megtermi az idő. Biztosan remelem, hogy Erdély különböző nemzetiségi lakói át fogják látni, hogy minden nemzetiségi érdekek felett van egy érdek: a haza szent érdeke. Vizagztalásomat meritem, hogy azon idők megtanítanak a módra nézve is, hogy az összes haza különböző részei az ország közérdekét a legjobb móddal

TÁRCZA.

ÁZ ÚSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Hosszu folyosón haladtak végig, mely itt néhány lépcsőzetet emelkedett, amott néhány szállott; a folyosóról nagy szobába mentek, onnan egy karzatos lépcsőn alászállottak, onnan megint egy folyosón, melyből hosszú csigalépcsőn és egy rejtélyes esodás után, melyen tán visszatérni vezetők nélkül képtelenek lettek volna, haladtak föl a bástya lakba. Egy kis előszoba volt, hol a vezető nő megállott és bekinálta a nőket egy ajtóra mutatva.

— Ez biztos rejtély — jegyzé meg Izidora — Spott ur itt valóban nem remeghet a véletlen meglepetésektől.

A grófnő benyitott, Izidora követte őt. És im a kerek alaku szoba közepén kerek márvány asztal mellett két águ gyertya előtt ülve lelték Spottot szokott szürke kabátjában, szarvasbőr nadrágában, nagy svéd eszímájában, mogorva rőt szakállával s kiálló vállapoczkájával.

— Ez valóban Spott — jegyzé meg Izidora.

— Boesánatot kérek — szólt Spott, föllássa halkán üléséből s átszögző kancsal szeméit vetve a hölgyekre. Drága grófnő, kedves Izidora parancsoljanak helyet foglalni — így szólva a rémalak, egy régi divatu sárga metszett bársonyba vont pamlagra kínálta a nőket.

— Reánk nézve nagyon meglepő, hogy ont itt találjuk Spott ur — szólt a grófnő.

— A gróf régi barátom s szives volt nekem menedéket adni, nehogy elfogatásnak legyek kitéve, mert ugy hiszem tudva van nagyságtok előtt, hogy fejemre négyezer forint díj

van kifizetve. E néma nőn kívül senki sem tudja, hogy itt vagyok. Ő pedig el nem árulhat. Gróf Honti volt védágyalom, miután a gárdánál minden javaimat elvesztegetve nyomorba estem. Nekie el kellett távozni, egy istentelenül ellene emelt vád kiűldözte őt hazájából s jövő sorsát bizonytalanná tette. Ő ajánlá nekem Zováthy Rináld ur házáat, és reám bizta Izidora képzését a zenében és rajzban, célja levén e hölgyet birni egykoron, ha boldogabb sorsát visszanyeri. Én fogadalmat tettem a grófnak mindent elkövetni, hogy Izidorát birhassa s megesküvén ketten, hogy ha e célra az egeket meg nem hajtjuk, a pokolt hívjuk segítségül. Igen hölgyeim, életem végőrájára esküdtem, hogy Izidora nem lesz másnak neje, mint gróf Honti Emilnek.

— Ön eszelős eskütt tett Spott ur. Igéretek soha sem fog teljesülni — szólt határozottan Izidora.

— Ha a kérdés csak önön fordulna meg, akkor hiszem, hogy ezelt nem érhetnék; de minden színyem van egy kulcsa, melyhez hozzá juthatni. És ki kell jelentenem, hogy boldogult atyja és élő nagynénje becsületét csak is Izidora keze mentheti meg.

— Az én becsületemet? mit beszél ön?

— A grófnő tudja mit beszélek, és meg nem hazudtolhat. Igen kedves Izidora, én bankjegyet készítettem s a grófnő pár évig abból fedezte rangjához illő kiadásait, és önnök derek atyja abból szerzé össze hazának rendkívüli fényét.

— Hatalmas isten! Ez hazugság, mondjak nénem, hogy ő hazudik. Ah te hallgatsz! De atyám ártatlan, ő nem bünrészes, nem-nem, világosan emlékszem bős haragjára, midőn megtudta, hogy birtoka ily aljas bűnnel megbecsületett. Spott ur adatokat kívánok, addig azt hiszem, ön hamis esellel kelepcezőbe kíván vinni.

Spott eszöndes léptekkel a szoba másik felére haladt, egy szekrényt vett elé s letévé azt a közepén álló márvány-asztalra, fölnyitá

írományokat, jegyzéseket vett elé és kérte Izidorát, hogy mellette helyet foglaljon.

— Én kegyedet kisasszony megtanítam a számvetésre s ritka fogékonysága volt a számtanra. E tudományok csak elemeit kell értenie annak belátására, hogy atyjától a nemzeti-bank százhuszezer m. forintot követelhet, a mi nagyrésztét pótolja fergalomba hozott bankjegyeinknek. Vizsgálja föl meg nagyság jegyzőkönyvemet, atyja gazdasági bevételeiről s kiadásairól. Nézze meg a mellékelt okmányokat. És meg fog győződni, hogy atyja becsülete kezében van, én pedig gróf Hontinak adott eskümet életem és becsületem árára megtartom.

— Negyvenezer ezüst forint, minek mi alapja sincs a bevételi számolatokban, s mit atyám saját elismerő iratai igazolnak. Honnan küldé atyám e levelek kíséretében a két-három ezer darab aranyot Spothoz, majd e levél mellett az ötezer tallért s így tovább? Így gondolkozott Izidora nagy megdöbbenéssel s világosan láthatta, hogy atyja egy rendkívül pénzüsszegegről rendelkezett, melynek régiebb és újabb bevételeiben semmi nyoma, de melyről leveleiben is elismeri, hogy nem a gazdasági bevételekből jött összegek.

— Mit akar tehát ön velem Spott ur! Én atyám pénzüsszegeit nem ismerem, nem is igazolhatom, látom, hogy e számolat az ön kezébe adta az ő emlékenek becsületében hagyását, vagy bemocskolását; tudom, hogy atyám ártatlan, de látom, hogy ez adatok elkárhoztatják. Könyörüljön ön, és adja át nekem e sötét adatokat.

— Ez adatok nászajándokai lesznek gróf Honti Emilné ő nagyságának, vagy Zováthy Izidora atyja emlékenek pengérei. Nincs más választás kisasszony.

— És mikor fogja ön átadni ez iratokat?

— Kivátnatam az, hogy szeptember 4-kén legyen hites mátkaságuk. Midőn a meghitlés meg fog történni, azon órában ezen okmányakat gróf Honti átadandja.

— A meghitlés előtt egy órával foghatom-e birni és megsemmisítheti azokat?

— Az nem lehet — szólt Spott — nagysád az utolsó perzében megtagadná kezét, midőn már e biztosító okmányok nem lennének.

— Ellenészetben én csalódhatom — szólt Izidora.

— Van egy közvetítő eszme — szólt Spott. A hites mátkaság Ronatájón fog megtörténni. Gróf Honti egy s zekrény ékszer fog letenni az asztalra nászajándokul, ez ékszerkénybe együtt teendik be ezen írományokat, a nélkül, hogy a vendégek tudnának arról. Gróf Honti azon zekrényt a vendégek előtt nagysággal oly tulajdonának nyilvánítja, melyet a mátkai meghitlés után azonnal feltétlen szabad rendelkezése alá átvethet.

— Jól van Spott ur — szólt kifehéredett arccal Izidora — ha ily árát szabta atyám emléke szenttelen megörzésének, én meggonddolkozom a vásár felett. Miért jöttünk ide e kastélyba Sofie néni?

— Ne kérje Izidora! — szóla Spott — jobb volt így, mintha nekünk kellett volna oda menni. Ez írományokat sokat nem hozdozhattam. Elfoghattak volna azokkal együtt, és akkor semmi feláldozás meg nem menthette volna atyja becsületét.

— Nincs több közlendője önnök Spott ur? kérde Izidora.

— Nincs kisasszonyom, csak annyi észrevételt kell még tennem, hogy mielőtt e kastélyból tovább utaznának, nagysád tartsa feladatának elhatározottan nyilatkozni a felett: fog-e gróf Honti Emil neje lenni avagy nem? A bankjegy gyártásért elfogott Völgyi és Freck csak intéssemre várnak, hogy Zováthy Rináld bünczinkosságát bevallják s ezen jegyzőkönyv, mely megtagadás esetében a törvényekre belesz adva, nemcsak a bűnvádat igazolanda, de egyszersmind a nemzeti-banknak 40—50 ezüst forintnyi biztos követelését sújtja nagysád vagyonára.

(Folytatjuk.)

ki fogják vinni. Meg vagyok győződve, hogy habár egyesekre nézve ezen idők gazdag gyümölcsöket termettek, még a legedesebb gyümölcsnek is a haza közérdekét felbe teszik.

De még abban az esetben is, ha az ígért földje még töltök távol van, ha ezt most legkevésbé látjuk, még abban az esetben is bazaar reményem nem hagy el. Tudom én, hogy egyszer is, másszor is többséget különböző módokon lehetett csinálni, hogy nemcsak egyes megyék, de a haza sorsa felett is döntött egy mesterséges többség: de tudom azt is, hogy oly többség nem létezett és nem létezik, mely az igazságot megelheti. Volt többség, mely az Istent megtagadta, mely koronás főket halálra ítélt; de van-e, ki ezen többséget helyeselné, van-e, ki állítani merje, hogy ezentől többség győzelme állandó volt? Tudom, hogy másutt is létezett oly többség, mely egy nemzetet kényszerített szabadságra nélkülözésére; de azt is tudom, hogy nincsen és nem volt olyan többség, mely felett a törvény, a jog, az alkotmány mellett küzdő kisebbség előbb-több jövendőjét ki ne vívta volna.

Ily érzelmei közt szól az érdemes szónok a kegyelmes királyi leirathoz, meg vagyok győződve — úgy mond — hogy kegyelmes urunk az oly sok próbatételek közt, ezen erdélyi országgyűlést is a jobbnak elérhető végett rendezte meg stb.

Egyébaránt ezen megye az octroy feletti nézeteit többszöri felszólalásiban már kifejezte, s nem is akarok jelenleg erre bővebben kiterjedni, s egyenesen a szóban forgó kérdésre nyilatkozom s azon véleményben vagyok, hogy ne vonuljunk vissza a követválasztást intéző központi bizottság megválasztásáról egyfelől azért, hogy az országgyűlésre tisztá kéblis s alkotmányos érzelmi követek menjenek.

Továbbá azért se vonuljunk vissza, mert azon esetben, ha mi nem választunk, ezen bizottság kinevezése a tisztás útján meg fog történni stb.

Végül a különböző nemzetiségeket e fontos perczben szoros egyetértésre buzdítja, a közbizalom érdekében kéri a figyelmüket, hogy a mi versenyünkünkben csak is egy harmadik huzhat hasznát. E beszédet többszörösen eljénzés szakasztotta félbe s követte.

Torma István a gróf által elmondott elveket és nézeteket teljesleg osztja, de úgy hiszi, hogy jegyzőkönyvileg ki kell fejeznünk, mi okból megyünk be az erdélyi országgyűlésbe. Mert törvényeinket csak úgy tarthatjuk fenn, ha meg vagyunk a felül győződve, hogy azokat jogosan senki töltök el nem veheti.

Gajzágó Salamon népképviselő az erdélyi országgyűléstől kevés jót vár, azonban törvényeink fentartása mellett a központi bizottság választásába beleegyeznek, s felkéri a gróf Teleki és Torma István által kimonott elveket alapján a választás elfogadásának okát jegyzőkönyvre tétetni.

Torma Károly nagy birtokos felolvassa egy e tárgyban szerkesztett jegyzőkönyvi szöveget, a mit a többség elfogadott s mit a közlebbi számban már közöltünk.

Mán Gábor ideiglenes főbíró román nyelven beszél, s magyarul végzi. Egyetért gróf Teleki Domokossal, a mennyiben a nemzetiségek kibékülését ő is óhajtja. A törvényeket illetőleg ő sem akar tabula rasat s elismeri a haza mult alkotmányos életét, de abban a román nemzet nem részesült; azon kifejezésre pedig, hogy a megyéből az alkotmány helyreállítása érdekében s az octroy elleni feliratok mentek, megjegyzi, hogy a románok el lenvéleményben voltak, a jegyzőkönyvi szövegnek tehát elején, hol az alkotmány mellett s az octroy elleni kifejezések fordulnak elő, kihagyatnának. Ugy ezen kifejezést házánk alkotmányos szabadsága kitérővé tétessék, mi őrmélt elfogadotván, a jegyzőkönyv egyhangú beleegyezéssel ment keresztül.

Még román nyelven két lelkész beszélt, de közlök székelyföldön nekedvén, az oláh nyelvet nem érti, s így az olvasót megfosztja azon gyönyörtől, hogy beszédeiket élvezhesse. E helyett gr. Teleki Domokos egy allegorikus s magyar és román részről közlekedéssel fogadott beszédét közöljük kárpótlásul, melylül Mán Gábornak ellenészrevételeit világoztatja fel.

Ez volt 13 évvel egy nagy épület, egy igen pompás csarnok létezett, melynek erős alkatát a birtokos gondossága által az idők zivatartait kiállotta. Ez épület, ez igen nagy és díszes csarnok, bár elég tágas és sok szobával ellátott volt, mégis alkatánál fogva csak a házi urat, családját és vendégeit fogadhatta be. Azonban igen sok család volt még a kunyhókban, kik felkiáltottak: adjatok helyet nekünk is, s kiket a ház gazdája szívesen fogadott, s az épületet részükre is alkalmassá akarta terjeszteni.

Azonban a kiigazítás a közbe jött veszélyek miatt elmaradt. Az épület lassankint omladozni kezdett, olykor kártékony kezek is járultak hozzá, s elszedték oszlopzatait, mind alább és alább szállott, s már most csak alapjai állanak. És most már arról lenne kérdés: hogy ennek még alapjait is kiássuk; vagy erre egy oly épületet emeljük, melyben mindnyájan kényelmesen megférhetünk. De kérem alásan mikor erre könnyen felépíthetjük a korszerű épületet, miért assuk ki még alapjait is. Hát azt akarjuk, hogy legfontos alapjainkról lemondjunk, hogy ezeket fel se említsük, hogy alkotmányunkhoz való ragaszkodásunkat, mely mindenki nemzetiségre egyaránt fűdös, e fontos perczben ki ne fejezzük? Valóban ez előttem érthetetlen.

Mán Gábor: engedelmet kérek, én kimonodtam, hogy tabula rasat nem akarok, csak a népek jogosultságát kívánom.

Teleki: éppen azt akartam kifejezni.

Az elmondott elvek és nézetekben mindnyájan belenyugodnak, s elkezdődik a központi bizottságra a szavazati cédulák benyújtása s számba vétele, mi egy órányi időt foglalt el, s eredményül az ellenzék jelöltjeit hozza. Neveiket már közöltük.

Most sajtóságos jelenet és vita fejtett ki. Marosán Gergely román lelkész felszólal: hogy a választásban a román nemzetet nem látja kellően képviselve. Óhajtott volna, hogy 9 román s ugyanannyi magyar menjen a bizottságyba; (felkiáltások annyit van!) Igen, de azok nem bírják a román nemzet bizalmát, s értelmi képességgel sem bírnak. Tiltakozik a választás ellen s jegyzőkönyvbe kívánja tétetni, egyszersmind felfolyamodást jelent a kormányzókhoz. (Zugás, kacagás.)

Torma Károly: kérem 8 román van a bizottságyban. És minő joggal mondja, hogy ezek nem képviselik a román nemzet érdekeit? Mi okból jelenthet óvatát nem értem.

Mán Gábor a képességek ellen kifogást tesz. Például egy Jeremiás Lókian 60 éves öreg lelkész mi felfogással bírhat a dolgokról. Pártolja az előtte szóló román lelkészt; s e tekintetben a felterjesztést szükségesnek látja.

Torma Károly: Akkor választás nem kell. Az urak mondják ki, hogy kiket kívánnak, s tegyék meg; jateköt nézzének.

Gajzágó Salamon: A mi a képességet illeti, ennek mérlegelése a választó egyéni belátásától függ. Soha semmi választás nem történik, hogy valakinek egyes képessége ellen kifogása ne lenne. De hogy ha az a többség bizalmát bírja, a kinek az alkotmányosságról legkisebb fogalma is van, ez ellen felszólalni nem fog. Ekkor illusio lenne minden választás. Csak nem mondhatja Mán Gábor ur, hogy Bécsben a bir-tanácsban a rusnyák parasztok valami kiittök értelemmel bírnak, és mégis sehol sem olvastuk, hogy megválasztásuk ellen óvat tétett volna. Azért ugyannem ellenzi, tegyenek óvat, terjeszszék fel; de ő ez eljárást hallatlannak és képtelennek tartja.

Torma István: Nem bánja folyamodjanak. De nem tudja felfogni, mit látnak a folyamodásban. Végre a királyi kormányszék is, midőn látja, hogy minden kommissióért felfolyamodnak, elveszti türelmét, s azt mondja, ezek alkalmatlan emberek; s így elvesztik a románok azt a nagy előnyt, a melynek most örvendenek. De kérdem, mi befolyása lehet a bizottságyának a követválasztásra, hisz bent ill a szobában. Az agitációtól merőben el van zárva, s ez az önképességgel bíró egyéneknek fentartva, s elvégre is az lesz a követ, a ki a többséget nyeri. Nem lát semmi okot az aggodalomra. Egyébiránt, ha tetszik folyamodjanak. Legalább elárulják minő fogalommal bírnak az alkotmányos életéről.

Gr. Teleki: Hogy valaki ellen azért tegyenek kifogást, hogy öreg, s e miatt a választás ellen óvat jelentenek, ez válságos különös ötlet. Az angol premier minister Palmerston idősebb, mint Jeremiás Lókian, még sem mondja senki, hogy hivatalára képtelen.

A kifogás tehát e tekintetben alaptalan. Ha kifogást lehetne tenni, mi igazán tehetnénk az önképességgel bíró egyének sorában 5 tisztviselő van, és az szabályolens. Mi arra ügyeltünk, hogy a bizottságy a szabályzat értelmében független emberekből álljon. Különben, ha tetszik folyamodhatnak.

Elnök: A választás ellen senkinek ellenmondani nem lehet. Ezt meg nem engedhetem. Ha tetszik óvat jelenteni, adják be hozzá irásban s tárgyalatom, de addig semmi jegyzőkönyvre nem mehet.

Mán és Marosán elállnak az óvástól. A gyűlés nagy derűtséggel délután 2 órakor eloszlik, s a veresfogadóba ment, hol a már

említett diplomatikai ebéd tartott, jelen levén a magyar és román bizottságyi tagok. A pohár köszöntésben legtermékenyebb volt Simó Ferencz megyei nagybirtokos. A főispáni helyettes által több a bizottságyhoz nem tartozó intelligens egyén is meghívott, jelen volt alkotmányos főispán Véér Farkas. A központi bizottságy jun. 2-kán tartja ülését a főispáni helyettes elnöklötte alatt.

Zömlén.

Er. Szent-Márton, május 28.

Küküllő megye bizottságyi ülése. (Előleges közlés.) A gyűlés ma minden bevezetés nélkül a tagok névsorának felolvasásával kezdődött, mit az országgyűlést egybehívó rendelt felolvasása kövötte. Erre Moldován B. hálafeliratot indítványozt a Felsőházhoz az országgyűlés egybehívásáért. Gr. Bethlen Farkas mielőtt a felolvasott rendlethez szólhatna, három kérdést intéz az adminisztratorhoz: 1) Hogy esik, hogy néhány meg nem jelent bizottságyi tag helyét póttagok nem töltik be? 2) Mi az oka, hogy az annestájt nyert bizottságyi tagok meg nem jelentek? 3) Hogy történhetik, hogy a mult bizottságyon megválasztott s fűlesketett jegyzők és szolgabírók állomásaikat el nem foglalták?

Mire az adminisztrator feleli az 1-re: A nagy birtokosok közül hiányzik ugyan pár tag, de elmaradásukról nem volt tudomása; a 2-ra: Az amnestia a multa hatással nem lehet, csak azokra, a kik ezután választatnának; a 3-ra: A választott tisztbe beállítására a guberniumtól rendlethez nem kapván, azt nem érvényesíthet. Rövid heves szóvaltság után egy feliratot olvas fel, melyet ő Felsőház elvébe terjeszt, hogy kisebbség esetében jegyzőkönyvre vétetni kívánja. Sz. L. tudja, hogy az erőltetett majoritás miatt a felirat kisebbségben marad, de megkívánja, hogy ez esetben is az — mint más megyékben történt — ő Felsőház elvébe terjesztessék. Nehány szó után az adminisztrator így teszi fel a kérdést: akar-e a bizottságy Moldován indítványát értelmében feliratot szavazni ő Felsőházhoz? Mire gróf B. F. ugy kívánja feltétlenül, hogy a bizottságy a gr. Bethlen, vagy a Moldován indítványa értelmében akar-e felírni? Az adminisztrator erre rá állani nem akarván, a minoritás ezen elnöki eljárás ellen óvatát jelent, bele nem egyezhetik feltétlenül Moldován feliratába.

Ezután a központi bizottságy megválasztott. Végül gróf Bethlen F. felszólal adminisztrator ur azon eljárása ellen, hogy a megye erejét oly utak építésére pazarolja, melyek ennek érdekeivel ellentétesek s kijelöli azon vonalokat, miket a megye szükségül. Ez indítványt általános pártolás kísérte, mire az adminisztrator ellenvéleményét adta jegyzőkönyvre, sikertelen maradván többeknek azon kívánata, hogy hagyja az adminisztrator ur saját ügyében tetszése szerint intézkedni a bizottságyt. Az ülést elosztott, holnapra hagyatva a jegyzőkönyv, feliratok s óvasok felolvasása.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hogy éppen Nagy-Szeben az országgyűlésre oly követet is küldhetne, a ki a törvényesség, jogcontinuitás, s így az unio mellett is szavazna, bajosan remélhető. Azonban a „Herm. Ztg.“ máj. 29-ki számában a szebeni választások tárgyában valami különöst olvasunk. „A „magyarische propaganda“ — ugymond — már Szeben minoritásánál, az ugynevezett fiatalág egy részénél is kezd hatni. Arról értesítnek, hogy a választók egy részét következő két nézet részére akarja megnyerni ez a befolyás: 1) Határozott csatlakozás Magyarországhoz, mivel képp Ausztria államadósságából a magyar korona tartományaira kisebb részlet jutand. 2) A váspálya vezettessék az ország (már t. i. Erdély) közepén, mivel az arad-verestoronyi vonal létrejötte a szebeni ipart megrontaná. Ezen párt jelöltjeit Strauszburgi Arz Albert urat említtik.“

Bukuresti levelezők írja május 28-ról: A „Romanul“ mai száma Tírr tábornok következő nyilatkozatát hozza: Szerkesztő ur! Legyen szíves következő nyilatkozatomat becses lapjába felvenni. Az egyestl fejedelemsekbe jövetelem különböző magyarázatra adott alkalmat, s több lengyel oda magyarázta itt létemet, mintha én Gallicziában fordalmat akarnék szervezni. Valamint egyetlen lengyelnek sem ismerem el azon jogát, hogy Magyarországon felkelést idézzen elő, ugy magamat sem hibetem arra jogosítva, hogy legkisebb mozgalmat is kezdessek Gallicziában. stb.

Lapunk utóbbi „Különféle“ rovatában azon cikk, mely a követjelölteknek a pesti s több lapok általi közlésére vonatkozik figyelmünk megfűtása miatt jelent meg, mint a mit már az előtti számunkból félretettünk volt. Ezt azért említtük meg, mert résztünkről nem tagadjuk a lapok azon jogát, hogy a

követésére a közvélemény jelöltjeit vagy a fellépőket közreadják, s ezt magunk is tettük és teszszük.

A szász nemzeti ispán alkotmányos megválasztását illetőleg ő Felsőház nemzeti gyűlés folyamodására megengedni méltóztatott, hogy az 1845 dec. 31-ki kir. rescriptum alapján történjék, s ennek elintézésével Schmidt Konrad szász ispán-helyettes és főkommisszékai tanácsos bizatott meg. (H. Z.)

Az erdélyi országgyűlést illetőleg a „Waterland“-ban olvassuk, s szóról szóra közöljük: „Feltűnő (Erdélyben) mily kevés bizalommal néznek a különböző pártok az országgyűlési választások elébe. A „Herm. Ztg.“ 22-ki számában formászerint lemond partja győzelmének reményéről, s nagyon valószínűnek tartja, hogy a „centrifugal elemek“ legalább is egy kis többséget fognak képezni. Nem is akar már egyebet, csak hogy a szászok törekedjenek megmenteni azt, a mi még megmenthető, s a valóságos igazságot és biztatja pártját, hogy kisebbségi szavazatok is becsületes méltánylásban fognak részesülni. Más felől a „Kolozsv. Közlöny“ se sokkal több bizalmat mutat az ügy iránt. De ez nemcsak a magyar törekvések győzelmére iránt kételkedik, hanem egyszersmind azt is megjövendőli a szászoknak, hogy saját területükön keserves vereséget fognak szenvedni a románok részéről. Magyarok részéről a románok kilátásai igen kedvező színben tüntetnek fel. Már is említtik Belső-Szolnokmegyét s Alsó-Fejért, a hol a magyarok bajorosan fognak résztülni egy követjelölőtet átvinni. A románokat illetőleg egészen más aggodalmat fejez ki a „Herm. Ztg.“ E lap nem kételkedik, hogy a románok az országgyűléshez tekintélyes contingent fognak szolgáltatni, de fél, hogy a magyarok a románokat „vergevaltignol“ (e fogalmat le se tudjuk fordítani elég szabatosan) vagy megvesztegetni fogják. Igen szép compliment ez, melylül mindkettőjüket (magyarokat és románokat) megistéli. Lásd mindezt a „V-d“ máj. 27-ki számában.

Szathmárról írják: „Mi itt a Kárpátok aljánban retentök jövöknek nézünk eléje. A hőség és hallatlan szárazság miatt oda már csakugyan minden reményünk. A buza kilája nálunk 5 frtról egyszerre 9 frtra rugott fel. Szénát, takarmányt pénzért sem lehet kapunk. Kútainkban nincs már víz. Ha a jó Isten hamarjában nem könyörül rajtunk, marhánk nagy része oda lesz.“

A magyar zenét Oroszországban annyira megkedvelték, hogy egy szepetvári vállalkozó újabban Pestre távsürgönyözött, előnyös feltételeket ajánlván egy oda menni kész jó bandának.

Az osztrák államadósságok nagyságát így adják elő a prágai „Politik“ után a bécsi lapok: Nem rég annak tanni voltunk, midőn egy földmives az államadósság nagyságát a következő fogalom által határozta meg egyik barátjának: Gondold meg — ugymond — hogy Krisztus születése óta 1863 év és 4 1/2 hó telt el. Egy órat 60 perczre, 1 napot 24 órára és egy évet 365 napra számítva, bizony sok percz telt el Krisztus születése óta. Hanem az osztrák államadósság forintokban számítva, mégis háromszor oly nagy, mint e perczek összege. Eleinte e számítás lehetetlennek látszik, pedig úgy van, mert Krisztus születése óta csak 978,816,600 percz telt el, az osztrák államadósság 3,000,000,000 frtra rug.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, maj. 25. A lengyel kérdés folyvást légezetőbbike napilolitikának. A „Gen. Corr.“ egyik közlebbi számában azt olvastuk volt, hogy a pünköszt előtt aggodalmat kelső phasisba jutott lengyel kérdés tárgyalási folyamán most már a békés kiegyenlítés megnyugtató jelenségei látszanak. Azonban a „Köln. Ztg.“ londoni levelezője szerint e békereményeket tápláló tudósításnak alig van valamely tényleges alapja. Egyfelől a nyugati hatalmak és Ausztria közt létrehozni szándékolt egyetértés folyvást sok nehézségre talál. Ausztria reményt nyújt ugyan a 2 nyugati hatalomhoz leendő csatlakozására, de Bécsben még mindig komoly ellenzésre talál a fegyverszüneti javaslat. Másfelől az orosz kormány kijelentette bécsi követe által, hogy a czár a fegyverszünet követelését háboruesetnek fogja tekinteni. A kinézésék, így végzi a köni lap, egyáltalában nem váltak békésebb természetűekké, habár a diplomatiai tárgyalások hosszúra nyulnak is. Mig a lengyel ügyben a 2 nyugati hatalom között egyetértés látszik, legalább annak létre hozására munkálnak: addig a magas politika más kérdéseiben annyira nincs közöttük szívélyes viszony, hogy például a mexikói kérdés jelen állásban nem egy békesovár politikus elég válságosnak tartja arra, hogy az europai ügyekre nézve is megsemmisítse az oly szűkséges egyetértő közremunkálást. A „Köln. Ztg.“ londoni levelezője ugyán maj. 24-ről ezt írja: Biztos forrásból kö-

